

Uherské Hradiště se stane v sobotu 21. září poprvé v historii dějištěm slavnostního vyhlášení celostátních výsledků soutěže Vesnice roku. SMSČR vyhláší v rámci této soutěže Cenu naděje pro živý venkov. Foto: Městské informační centrum Uherské Hradiště

Téma

NOVÝ VLÁDNÍ NÁVRH NA ZMĚNU KRAJSKÉHO RUD SE OPĚT DOTÝKÁ I OBCÍ

Ve snaze naplnit své programové prohlášení v oblasti financování územně samosprávných celků předložila vláda Parlamentu ČR návrh na zásadní změnu financování krajů, který aktuálně projednává Poslanecká sněmovna. Aktuální návrh úprav RUD přináší další vládní zásah do systému sdílených daní po loňské novele konsolidačního balíčku. Bohužel ani o jednom nelze jednoduše prohlásit, že by byl pro samosprávy bez dalšího pozitivní.

str. 4

Aktuálně

NA REGIONÁLNÍ ŠKOLSTVÍ SE ŽENE LEGISLATIVNÍ BOUŘE

Ani v čase letních prázdnin neutichly aktivity pracovní skupiny pro školství, sport a kulturu SMS ČR. Ta se v červenci vyjadřovala hned k několika novelám školského zákona a sešla se se zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Jim potvrdila, že nelze souhlasit s povinným slučováním škol, i když je návrh omezen pouze na jednoho zřizovatele. Výhrady má také k možnosti vlády omezit počet hodin proplácených školám.

str. 8

Příklad dobré praxe

OBEC TVOŘÍ PŘEDEVŠÍM JEJÍ LIDÉ

Členská obec Kostelní Lhota ze Středočeského se umístila na prvním místě v mezinárodní soutěži Evropská cena obnovy vesnice 2024. Pod motem „chuť do budoucnosti“ vybírala porota vítěze z celkem 21 obcí napříč Evropou a jak přiblížil starosta Tomáš Drobný, na rozdíl od Vesnice roku se nedbá tolik na prezentaci komunity a života v obci, ale hodnotí se zejména odborný přístup obce k danému místu.

str. 23

Jak vyléčit nemocnou budovu?

S metodikou Větrák ji budete mít pod kontrolou

Syndrom nemocných nebo také nezdravých budov představuje obrovský celosvětový problém. Podle statistik Světové zdravotnické organizace (WHO) postihuje asi 60 % obyvatelstva, takové budovy mají totiž negativní vliv na zdraví a pohodu člověka. Zlepšit vnitřní prostředí dokáže regulovaná, ale především dostatečná a účinná výměna vzduchu v budovách. Novou metodiku s certifikačním postupem zaměřeným právě na správné větrání a tedy i „vyléčení“ nemocných budov vyvinul Dřevařský ústav, který obcím a městům nabízí službu Větrák.

Co je to syndrom nemocných budov (Sick Building Syndrome)?

Koncept SBS původně vyvinula Světová zdravotnická organizace (WHO) v roce 1983. Definovala ho jako soubor nespecifických negativních příznaků lidí, kteří po určitou dobu pobývali v konkrétní budově.

Syndrom nezdravých budov může být spojen s příznaky souvisejícími s onemocněním, jako je např. chrapot hlasu, alergie, symptomy podobné chřipce, onemocnění dýchacích cest, nevolnost, závratě, bolesti hlavy, únava a neschopnost koncentrace, onemocnění sliznice, podráždění očí, krku a nosu, nebo kašel, ale také kožní symptomy – svědění kůže, obličeje, rukou nebo pokožky hlavy.

Negativní účinky tohoto syndromu jsou vzájemně propojeny, protože výskyt jednoho může vést k projevení druhého. Většina těchto účinků může negativně ovlivnit pohodu, ale i zdraví člověka.

Co patří mezi rizikové faktory?

Mezi faktory, které mohou způsobit komplikace, patří teplota, vlhkost, větrání, úroveň osvětlení, hluk, kvalita ovzduší, elektromagnetické záření, ale také další aspekty, jako např. stavební materiály, špatná hygiena, dostupnost ozonu nebo organických rozpouštědel a formaldehydu v atmosféře, ale také kancelářské vybavení (zejména tiskárny), nábytek a další materiály a produkty umístěné nebo používané v budově s potenciálem k produkci výparů nebo kontaktů dermatitidy, napadení vzduchovými chemickými výparů nebo plyny ze všech komponent v budově. Významnou roli může hrát také zamoření různými druhy škůdců a hmyzem.

S přístrojem datalogger se dlouhodobě a online měří vlhkost, tlak, CO₂ a teplota ve vnitřním prostředí

Problémy mají veřejné budovy, ale i školská zařízení

Najít správnou míru, a především dosáhnout zdravého prostředí, bývá náročné. Obce a města mají problémy u veřejných budov, kde existují reálné obavy ze škodlivého prostředí. Ještě palčivější je to u mateřských a základních škol, jejichž ředitelé často pod tlakem vysokých cen energií přistoupili v rámci úspor k omezení větrání, čemuž mnozí připisují nárůst astmatu, šíření infekčních chorob a kapénkových infekcí dětí.

Jaké je řešení?

Dřevařský ústav přináší řešení, které má pozitivní efekt pro všechny. Nabízí novou metodiku s certifikačním postupem pro komplexní analýzu stavu budovy, její vzduchotěsnosti, výměny vzduchu a větrání, přítomnosti škodlivých volně tekavých látek v zařízení budovy

a případnou mikrobiologickou analýzu. Služba Větrák v budovách prověří a proměří proudění vzduchu a jeho výměnu, nastaví adekvátní pravidla pro větrání, poučí zodpovědný personál. Veřejní činitelé a zodpovědní pracovníci obcí obdrží v rámci služby dokumentaci o stavu a odborně podložený zápis, který slouží jako důkaz o provedených krocích a aktivitách pro případné stěžovatele.

Certifikační postup Větrák

Metodický a certifikační postup dostal název Větrák, jde o akronym celého názvu – Větrání a regulace pod kontrolou, a jeho označení je chráněno Úřadem průmyslového vlastnictví jako užítelný vzor. Výstupem je vyhodnocení stupně bezpečnosti budovy z hlediska kvality a udržitelnosti vnitřního vzduchu. V případě, že stav budovy nevyhovuje, je vypracován soubor opatření k nápravě, po jejichž realizaci je možné udělit certifikát Větrák.

Jak metodika funguje?

Principem nabízené služby je:

- kontrola stavu vnitřního vzduchu v budově,
- kontrola rizikových faktorů,
- měření a analýzy veličin a jevů,
- vyhodnocení rizik,
- návrh opatření,
- vyhodnocení účinnosti opatření,
- certifikace stavu budovy se zdravým vnitřním prostředím.

Služba se zaměřuje na měřitelné faktory a indikátory syndromu nemocných budov. Podstatou postupu je dlouhodobé měření se záznamem, aby bylo možné vysledovat trendy, výkyvy a odchylky v měřených parametrech.

Ve zkušebnímu zařízení se analyzuje míra úniku formaldehydu z desek na bázi dřeva, pokud je to potřeba.

Měření a data

Odborníci z Dřevařského ústavu se při kontrole objektů podle metodiky služby zabývají rizikovými faktory kvality vnitřního vzduchu:

- kvalitou vnitřního vzduchu (obsah CO₂, výměny vzduchu, vnitřní proudění, ev. mikrobiální zátěž),
- teplotou a vlhkostí vzduchu,
- vzduchotechnickými zařízeními a jejich vlivem na hygienu a kvalitu vzduchu,
- vlivem uživatelů budov,
- přítomností materiálů a hmot s obsahem škodlivin.

Služba Větrák je zaměřena na větší objekty s vyšším počtem uživatelů a vyšší předpokládanou mírou rizika.

Členské obce SMS ČR se mohou zúčastnit pilotních programů

Pro členské obce Sdružení místních samospráv ČR připravil Dřevařský ústav ojedinělou možnost zúčastnit se pilotních programů certifikace Větrák. Až do září roku 2025 mohou požádat o provedení analýz za individuálně sjednané ceny, které jsou výrazně nižší než ceny ceníkové. Výhodou je nejen nižší cena, ale především individuální přístup ke každé budově a také možnost sdružení více objektů v majetku obce do jedné zakázky. V rámci pilotního projektu pak obec poskytuje souhlas s využitím anonymizovaných výsledků měření pro další výzkum a statistiku a má možnost ze svého pohledu vyhodnotit provedené postupy pro další zlepšování a vývoj služby.

Certifikace zdravých budov

Certifikovány jsou ty budovy, u nichž jsou shledány a doloženy požadované kvalitativní parametry vnitřního prostředí nebo tyto parametry byly dosaženy aplikací doporučení vzešlých z programu Větrák. Dodržení těchto parametrů se následně kontroluje pro pokračování platnosti certifikace.

Vlhkost se může měřit i v konstrukci pro detekci nevhodně provedených konstrukčních detailů.

Analýza odebraných vzorků probíhá v laboratoři

Podkladem pro metodiku byl tříletý výzkum

Metodika Dřevařského ústavu se opírá o výsledky tříletého výzkumného projektu, který vznikl ve spolupráci s Českým vysokým učením technickým v Praze, 3. lékařskou fakultou Karlovy Univerzity a společností Stachema.

V rámci projektu byla hodnocena kritická místa v budovách z hlediska pronikání a kondenzace vlhkosti, zjišťování interakcí mezi vnitřním prostředím a použitými technologiemi. Byl realizován výzkum průvzdušnosti lehkých rámových dřevostaveb, charakterizovány základní vlastnosti používaných materiálů a stavebních detailů a byla provedena identifikace nejčastějších původců mikrobiálního znečištění.

Dále byla realizována optimalizace a modifikace povrchových úprav stavebních materiálů za účelem zvýšení antimikrobiálních účinků a úpravy paropropustnosti/omezení emisí těkavých látek.

Součástí projektu bylo také hodnocení podmínek vlivu používání, osazení domů datalogger, analýza, odběr vzorků plísní, hodnocení tepelně-vlhkostních podmínek domů během otopné sezóny. Probíhalo hodnocení účinnosti navržených opatření z hlediska tepelných rozdílů.

Kontrola budov se provádí i z pohledu vzduchotěsnosti s měřicím zařízením Blower Door test

Závěrečným krokem bylo ověření přijatých technologických opatření, materiálových optimalizací a modifikací nátěrových hmot v reálném provozu. Zjištění ekotoxikologického vlivu a vyhodnocení dopadu navržených opatření na trvanlivost staveb a na kvalitu vnitřního prostředí.

Metodika Dřevařského ústavu vznikla v rámci řešení projektu TAČR program TREND, Podprogram 1 Technologičtí lídři: Opatření pro snižování mikrobiálního znečištění vnitřního prostředí nízkoenergetických a pasivních obytných budov, 2023.

Připravili Marek Polásek
a Jitka Beránková
www.drevarskystav.cz

